

18. 8. 2019 - Láska vysvobodí i bázeň vyháání

1. čtení (presbyter): Lev 19, 18 + Dt 6, 1-9

Píseň (Svítá): S147 - Kdo mě z pout mých

Základ kázání: 1K 12, 31 - 13, 13

Kázání: Vážení shromáždění,

poslední dvě neděle jsme se věnovali textům, v nichž Pavel ukazoval schody až k dnešnímu oddílu. Začínal Božími dary - člověku i v člověku. Charismaty (česky dary) jimiž je obdarován každý člověk. Jimiž má každý člověk sloužit společnému růstu rodiny, v zaměstnání, ve sboru i veřejném prostoru.

Prvním krokem je tedy prohlédnutí skrze lidské iluze a bludy k očividné skutečnosti: Člověk sám si nedaroval ani život, ani talenty (z latiny; česky „nadání“ - významově jako řecké „charisma“). Život, svět, charismata/talenty daroval člověku někdo jiný. A daroval je každému.

Druhým krokem je společné užívání těchto darů pro společný růst. Pro prospěch nejen svůj (1K 13, 5). Povětšinou velmi všedně, obyčejně. A skrze toto užívání opět v zaměstnání, v rodině, ve veřejném prostoru i sboru být vysvobozován z další iluze: Že nepotřebuji ostatní. Že si vystačím sám. Že nepotřebuji nikoho - ani dárce mých talentů. Že nikdo jiný nemá talenty od Boha. Nebo je nikdo neužívá lépe.

Tyto kroky nebo stupně jsou samy o sobě velkým dobrem. 1) Duchovním, protože člověk nežije ve lži soběstačnosti, iluzi sobectví a nadutosti, že si dobré vydobyl vlastní silou (Ž 44, 4; Dt 8, 12-20). 2) Světským, protože každý takový člověk usiluje o společný růst a dobro - ideálně celého světa. V průměru alespoň míst, kde žije.

O prospěšnosti takové cesty lze docela snadno přesvědčit i lidi bez vyznání. Nejsou zapotřebí složité filosofické argumenty. A většina lidí by se s takovou cestou spokojila. Nakonec o její funkčnosti, udržitelnosti a užitečnosti svědčí také moderní demokratické společnosti.

Jenže... jenže oba ty první dva stupně či kroky mohou vést snadno do pekel. Jak o tom svědčí také moderní demokratické společnosti. Užítí lidského života pro společný růst zneužil například komunismus. A učinil z něj opět zotročující princip.

Rozpoznání, že je Bůh, který dal svět, dává život a talenty, končívá Bohem deistickým. Tedy „hodinářem,“ který startuje vesmír nebo život, a dál se o běh dějin nebo lidského života nezajímá. Nepůsobí v nich.

Natožpak, aby způsobil něco po konci dějin osobních nebo vesmírných.

Proto apoštol už na konci předchozího oddílu upozorňoval, že ty dva stupně jsou sice hezké a dobré, ale člověk má usilovat o čím dál vyšší dary. O vyšší a vzácnější cestu. O které je právě dnešní oddíl. Totiž o cestě lásky agapé.¹

Jde o cestu tak krásnou a v základu srozumitelnou, že si dnešní oddíl vybírají většinou všichni ti, kdo si vybírají biblické texty pro svatební obřad. Zatím jsem nepřipravoval svatbu, na které tento text nezazněl. Protože si ho snoubenci vybrali. A to šlo spíše o snoubence bez vyznání.

Protože všechny lidské činy a vlivy časem pominou a budou zapomenuty. To je zřejmé i pohanovi. Všechny talenty, i když někdo dokáže mluvit jako anděl. I kdyžby člověk všemu rozuměl, vše prokoukl, ba dokonce tak silně věřil, že by i hory přenášel - ničím by nebyl. Člověk méně věrný pak snadno přispěje spíše ke zlu než k dobru ve světě - také tím, kolik toho zná.

Stejný konec čeká i člověka, který se rozdává. Třeba i pro společný růst. Třeba pro rodinu nebo církev nebo sbor nebo veřejný prostor. Nic mu to neprospěje. A snadno tím opět bližním spíše uškodí než prospěje. Protože jim znemožní jejich vlastní růst. Učiní je závislými na sobě. Stane se jim bohem. Z nějakého důvodu uvěří bludu, že má menší hodnotu a důstojnost než ostatní - a tak se pro ně samozřejmě rozdá do roztrhání těla. A hlavně zahodí dar života, který měl. Pokud mu chybí láska agapé. Láska, kterou miluje Bůh.

A nejsrozumitelnější bod: Každý chce být milován. Každý touží po lásce ve svém životě. Moudřejší pak spíše touží milovat než být milován.

Na tenhle stupeň, na tuto nejvyšší cestu se však mnohým paradoxně nechce. Ačkoli každý chce být milován. Ačkoli k seberozdání se často utíkají také křesťané. V domnění, že tak následují Krista. Avšak Kristus nikdy neusiloval „rozdat se.“ Nýbrž plnil Boží vůli. Proto vším, co činil, lidem prospěl. Narozdíl od mnohých, kteří se rozdali třeba na úkor

¹ Helénistická řečtina má několik různých termínů pro různé druhy lásky. Lásce éros rozumíme asi i dnes - jde o lásku tělesnou, erotickou, spíše vášnivou zamilovanost. Filia popisuje lásku přátelskou. Agapé je pojmem pro lásku jakou miluje Bůh. Je vědomým a svobodným rozhodnutím. Co obnáší rozkrývá Bible i Boží svět. Mnohé uvádí 1K 13.

vlastních rodičů nebo dětí. Nebo sebe sama. A často těch, pro které se rozdali.²

Cesta lásky totiž překračuje, transcenduje praktickou stránku lidského života. Ukazuje, jak zoufale nefunkční je snaha řešit nebanální problémy hlavně prakticky. Láska agapé je v lidských očích často velmi nepraktická, neekonomická. Žít trpělivě? Laskavě? Bez závisti, domýšlivost a čestně? Plnit Boží vůli - místo své? Nehledat svůj prospěch?

Přesně tak však „žije“ Bůh. Stejně žil také jeho Syn. A působí Duch svatý. Co mají ze všeho toho lidského pachtění? Z darů pro člověka? A ještě dovedou nepočítat křivdy, nedávají se vydráždit, nikdy se neradují ze špatnosti a zla. Ale vždycky se radují z každého, kdo vyjde ze své jeskyně bludů a iluzí k pravdě.

Asi proto trojjediný Bůh vždy vydržel. Narozdíl od člověka. Vždy v člověka věřil. Narozdíl od člověka vůči Bohu. Vždycky měl a má pro člověka naději. A vytrvává. Narozdíl od lidí.

Přitom náročnost „jití cestou lásky“ je způsobena jen člověkem. V přírodě nefunguje žádný zákon „přežití silnějšího.“ To už vyvrátili a odmítají desetiletí i evoluční biologové bez vyznání. V mimolidském světě je mnoho lásky a péče - i mezi různými druhy. Mnoho spolupráce a podpory. Respektu a nepoškozování.

Ale člověk je rád sobecký. Vždyť je to příjemné. Rád se má za důležitého. Za hlavní roli svého života. Rád se prezentuje jako obětavý - ale zda tím slouží Bohu, nebo spíše neškodí, ho nezajímá. Rád poznává - a poznání používá *proti* bližním. Pro *svůj* prospěch. A má se za nejchytřejšího a nejznalejšího. Zejména pokud z objektivního pohledu Boží pravdy zná málo.³

I evangelická církev to často nedotahuje k této vzácnější a vyšší cestě. Protože jednotlivé sbory. Protože jednotliví evangelíci. Protože agapé je na obvyklé i evangelické návyky a zvyky náročná. Také drahá - stojí čas, síly, ochotu i peníze. To je lepší si je nechat. Nebo věnovat na něco „praktičtějšího.“ Tak evangelíci odvrací tvář od zrcadla vlastní

² V dnešní době hovoří odborníci např. o tzv. „toxickém rodičovství.“ Takoví rodiče usilují vše vyřešit za své děti, v každé situaci je hájí, „umetají jim cestičku,“ aby si ani koleno neodřely, nic je nestresovalo atd. Ve chvíli, kdy se z takového dítěte musí stát dospělý, se takový jedinec zcela hrouť pod tlakem objektivní reality, mimo kterou byl držen celý svůj život. (Srv. např. John Marsden: The Art of Growing up)

³ Srv. Dunning-Krugerův efekt.

neznalosti Písma, náboženství, pravdy a Boha. Od zrcadla nemnohé lásky vůči bližním, sobě a Bohu.

Ale Boží cesta stále zůstává. Po celou časnost udržitelný systém správy lidských věcí existuje. I Nový zákon, Ježíš sám, zdůrazňuje že ho přináší již Starý zákon. Jak jsem to připomněl dnešním prvním čtením.

Tak k této cestě i já opět a znovu zvu: Milujme trpělivě. Jednejme laskavě (kraličtí: Dobrotivě). Nevychloubejme se - leda Kristem ukřižovaným a vzkříšeným (Ga 6, 4). Nebud' me nafoukaní, nadmutí ani domýšliví. Zrovna to je v současném neoromantismu velmi náročné - protože to obnáší nedávat mnoho na vlastní pocity, názory, dojmy nýbrž na pravdu a fakta. Neprosazovat „své,“ nýbrž dobré.

Jednejme čestně. Kolik cti potřebuje naše církve i země! Tolik čestného jednání i čestně odvedené práce potřebují naše sbory, země i planeta! Tolik lidí jedná běžně nečestně - čest je také dost nepraktická...

Nehledejme svůj prospěch. Alespoň v církvi a ve sboru. Hledejme, jak být prospěchem pro druhé. Alespoň v zájmu jejich spásy věčným životem. Nepočítejme křivdy - což mnozí evangelíci umí velmi dobře. Hlavně ty křivdy, které vlastně křivdami nejsou.

A radujme se z pravdy. Té, která se nám hodí. I té, která nás zraňuje v naší domýšlivosti a nečestnosti. Držme se pravdy zuby-nehty, i když polopravdy a lži jsou nesrovnatelně snazší.

A pak vydržíme. Pak budeme věřit Bohu takovému, jaký je. Tak budeme mít naději. A vytrváme. Jako jednotlivci, rodiny, sbory, církve, národy i živočišný druh. Skrze nejvyšší cestu lidského života: Boží lásku agapé.

Amen.

Píseň: 635 - Tvá, Pane, láska